

LAZER KORREKSIYA YORDAMIDA MIOPIYA, GIPERMETROPIYA, ASTIGMATIZMNI DAVOLASH SAMARADORLIGI

Mamasoliyeva Shahnoza Farxod qizi

*Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti Davolash ishi va Pediatriya ishi
fakulteti 5-bosqich talabasi*

Suvonova Laylo Xasan qizi

*Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti Chirchiq filiali
Davolash ishi va Pediatriya fakulteti 5-bosqich talabasi*

MAQOLA MALUMOTI

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 05.11.2025

Revised: 06.11.2025

Accepted: 07.11.2025

KALIT SO'ZLAR:

*lazer jarrohligi,
miopiya,
gipermetropiya,
astigmatizm, ko'rish
sifatini yaxshilash,
refraksion nuqsonlar,
oftalmologiya .*

Lazer jarrohligi — refraksion nuqsonlarni, xususan miopiya, gipermetropiya va astigmatizmni davolashda yuqori aniqlik va samaradorlikka ega zamonaviy usuldir. Ushbu maqolada lazer yordamida ko'zning optik tizimidagi nuqsonlarni bartaraf etishning klinik samaradorligi, bemorlarda ko'rish sifatini yaxshilash natijalari va operatsiyadan keyingi tiklanish jarayoni tahlil qilinadi. Shuningdek, maqolada individual yondashuv, bemor tanlovi va operatsiyadan keyingi reabilitatsiya protokollarining natijaga ta'siri yoritilgan. Natijalar lazer jarrohligining refraksion nuqsonlarni tuzatishda ishonchli va samarali usul ekanligini ko'rsatadi.

Kirish. So'nggi yillarda oftalmologiyada lazer texnologiyalari refraksion nuqsonlarni — miopiya, gipermetropiya va astigmatizmni davolashda eng samarali va xavfsiz usul sifatida keng qo'llanilmoqda. Ushbu usul minimal invazivligi, yuqori aniqligi va qisqa tiklanish davri bilan ajralib turadi, bu esa bemorning ko'rish sifatini tezkor tiklash imkonini beradi. Refraksion nuqsonlar ko'rish qobiliyatini sezilarli darajada pasaytirishi va bemorning hayot sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi sababli, ularni davolash dolzarb hisoblanadi. Lazer jarrohligi yordamida kornea yuzasining aniq shakllanishi bemorning optik tizimini moslashtiradi va ko'rish aniqligini yaxshilaydi. Ushbu maqolada lazer yordamida refraksion nuqsonlarni

tuzatishning klinik samaradorligi, bemorlarda ko'rish sifatini yaxshilash natijalari, shuningdek operatsiyadan keyingi rehabilitatsiya va asoratlarni kamaytirish strategiyalari tahlil qilinadi. Maqsad — lazer jarrohligining samaradorligini ilmiy jihatdan asoslash va oftalmologik amaliyotda individual yondashuvning ahamiyatini ko'rsatish.

Asosiy qism. 1. Miopiyani lazer yordamida tuzatish.

Miyopiya — uzoqni ko'ra olmaslik bilan tavsiflanadigan eng keng tarqalgan refraksion nuqsonlardan biridir. Lazer jarrohligi yordamida kornea yuzasining qalinligi va egilishi aniq sozlanadi, natijada ko'zning optik kuchi tiklanadi.

Samaradorlik: Klinik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, lazer yordamida miyopiyani tuzatish operatsiyalari 95–98 foiz bemorlarda ko'rish sifatini yaxshilaydi. Ko'zoynak yoki kontakt linzalarga bo'lgan ehtiyoj sezilarli darajada kamayadi.

Rehabilitatsiya: Operatsiyadan keyingi birinchi 24–48 soat ichida ko'rish sezilarli darajada yaxshilanadi, va bemor kundalik faoliyatga qayta oladi.

Asoratlari: Vaqtinchalik ko'rish xiralashishi yoki yorqinlik sezgirligi ba'zi bemorlarda kuzatiladi, lekin to'g'ri postoperativ parvarish bilan bartaraf etiladi. Misol uchun, 2021 yilda o'tkazilgan klinik tadqiqotda 120 bemor orasida 94 foiz hollarda ko'rish aniqligi 0,8–1,0 darajasiga yetkazilgan va asoratlari minimal bo'lgan.

2. Gipermetropiyani lazer yordamida tuzatish.

Gipermetropiya — yaqin masofadagi predmetlarni ko'rishda qiyinchilik tug'diradigan holat. Lazer jarrohligi orqali korneaning markaziy qismi qalinlashtiriladi va optik fokus moslashtiriladi. Samaradorlik: Klinik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bemorlarning 90–95foizida ko'rish aniqligi yaxshilanadi.

Tiklanish jarayoni: Operatsiyadan keyin bir necha kun ichida bemor yaqin masofadagi predmetlarni aniq ko'rishga boshlaydi.

Asoratlari: Ba'zi hollarda quruq ko'z sindromi yoki yorqinlik sezgirligi kuzatiladi. Maxsus ko'z tomchilari va yengil fizioterapiya usullari bu holatlarni kamaytiradi. Misol tariqasida, Yevropada 2019 yilda 150 bemorda o'tkazilgan tadqiqotda gipermetropiyani lazer yordamida tuzatish natijasida 92 foiz bemorda ko'rish aniqligi 0,9–1,0 darajasiga yetkazilgan.

3. Astigmatizmni lazer yordamida tuzatish.

Astigmatizm — korneaning notekis egilishi natijasida xiralashgan yoki egri tasvirlarni hosil qiladigan nuqson. Lazer jarrohligi orqali korneaning egilishi tekislanadi, bu esa tasvirni aniq va ravshan ko'rishga imkon beradi.

Samaradorlik: Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, lazer bilan astigmatizmni tuzatish operatsiyalari 85–95 foiz bemorlarda muvaffaqiyatli bo'ladi.

Reabilitatsiya: Ko'rish sifati odatda operatsiyadan keyingi bir necha kun ichida sezilarli darajada yaxshilanadi.

Asoralar: Vaqtinchalik ko'rish xiralashishi yoki yorqinlik sezgirligi kuzatilishi mumkin. Bemor postoperativ nazoratga qatnashsa, bu asoralar tez yo'qoladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, astigmatizmni lazer yordamida tuzatish muvaffaqiyat darajasi refraksiya aniqlik va kornea qalinligi bilan bevosita bog'liq.

4. Operatsiyadan keyingi tiklanish va samaradorlik .

Postoperativ davr: Lazer jarrohligidan keyingi tiklanish tez va og'riqsiz kechadi. Ko'plab bemorlar 1–2 kun ichida kundalik faoliyatga qaytadi.

Individual yondashuv: Bemorning yoshiga, refraksiya nuqson darajasiga va ko'z anatomiyasiga qarab lazer parametrlari sozlanadi.

Samaradorlik statistikasi: Tadqiqotlarga ko'ra, lazer yordamida refraksiya nuqsonlarni tuzatishning umumiy samaradorligi 90–98 foizni tashkil qiladi.

5. Xavfsizlik va asoratlarni kamaytirish strategiyalari.

1. Bemorni to'liq oldindan tekshirish: kornea qalinligi, retina holati va ko'z ichki bosimi.

2. Lazer parametrlarini individual sozlash: bemorning ko'z xususiyatlariga mos energiya va nishonlash aniqligi.

3. Steril operatsion sharoit va gigiyena qoidalari: infektsiya xavfini minimal darajaga tushiradi.

4. Postoperativ parvarish: ko'z tomchilari, yallig'lanishga qarshi preparatlar va nazorat ko'rikleri.

5. Mutaxassis malakasi: jarrohning tajribasi natijaning muvaffaqiyatini belgilaydi.

Xulosa . Lazer jarrohligi miopiya, gipermetropiya va astigmatizmni davolashda yuqori samaradorlik va xavfsizlikni ta'minlaydigan zamonaviy usul hisoblanadi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, lazer yordamida refraksiya nuqsonlarni tuzatish bemorlarda ko'rish sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi, ko'zoynak yoki kontakt linzalarga bo'lgan ehtiyojni kamaytiradi va kundalik faoliyatni tez tiklash imkonini beradi. Shuningdek, individual yondashuv, operatsiyadan oldingi batafsil tekshiruv, lazer parametrlarini to'g'ri sozlash va postoperativ reabilitatsiya asoratlarni minimal darajaga tushirishda muhim ahamiyatga ega. Shu bilan birga, lazer jarrohligining yuqori aniqligi va minimal invazivligi uni oftalmologiyada eng ishonchli va samarali usullardan biriga aylantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Kanski J.J. Clinical Ophthalmology. 9th Edition. Elsevier, 2020.
2. Yanoff M., Duker J.S. Ophthalmology. 5th Edition. Elsevier, 2019.
3. Larkin D.F.P. Laser Surgery in Ophthalmology: Principles and Practice. Springer, 2021.
4. O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni saqlash vazirligi. Oftalmologiya bo‘yicha amaliy qo‘llanma, Toshkent, 2022.
5. Alió J.L., Artola A. Refractive Surgery: Techniques and Outcomes. Springer, 2020. 6. PubMed va ScienceDirect ilmiy maqolalari, 2018–2023.

